

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ
ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

На предлог Председника нашег Министарског Савета, нашег Министра унутрашњих дела, а по саслушању нашег Министарског Савета, на основу чл. 54. Устава Земаљског, решили смо и решавамо:

Овлашћује се Председник нашег Министарског Савета, наш Министар унутрашњих дела, да читањем овога указа отвори седнице Народне Скупштине, сазване у ванредни сазив на дан двадесет петог јула ове године.

30. јула 1905. год.
у Београду.

П Е Т А Р С. Р.

Председник
Министарског Савета,
Министар унутрашњих дела,
Љуб. Стојановић с. р.

Министар
просвете и црквених послова,
Ј. М. Жујовић с. р.

Заступник
Министра иностраних дела,
Министар
просвете и црквених послова,
Ј. М. Жујовић с. р.

Министар војни,
генерал-штабни пуковник,
В. Антонић с. р.

Заступник
Министар правде,
Министар народне привреде,
Ив. Павићевић с. р.

Министар грађевина,
Влад. Тодоровић с. р.
Министар народне привреде,
Ив. Павићевић с. р.

Министар финансија,
Д-р **М. Марковић** с. р.

МИ
ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

Уважавајући оставку коју су Нам поднели:

Председник нашег Министарског Савета, наш Министар Унутрашњих Дела, **Љубомир Стојановић**;

наш Министар Просвете и Црквених Послова и Заступник Министра Иностранних Дела, **Јован Жујовић**;

наш Министар Војни, генерал-штабни пуковник, **Василије Антонић**;

наш Министар Грађевина, **Влада Тодоровић**;

наш Министар Народне Привреде и Заступник Министра Правде, **Иван Павићевић**; и

наш Министар Финансија, Др. **Милан Марковић** —

разрешавамо их од досадашње дужности, и стављамо их на расположење Владе;

а постављамо:

За Председника нашег Министарског Савета и нашег Министра Просвете и Црквених Послова, **Љубомира Стојановића**, Министра на расположењу и народног посланика;

за нашег Министра Иностранних Дела, **Јована Жујовића**, Министра на расположењу и народног посланика;

за нашег Министра Војног, генерал-штабног пуковника, **Василија Антонића**, Министра на расположењу;

за нашег Министра Грађевина, **Владимира Тодоровића**, Министра на расположењу и народног посланика;

за нашег Министра Унутрашњих Дела, **Ивана Павићевића**, Министра на расположењу и народног посланика;

за нашег Министра Финансија, Д-р **Милана Марковића**, Министра на расположењу и народног посланика;

за нашег Министра Правде, **Драгутина Пећића**, јавног правозаступника и народног посланика; и

за нашег Министра Народне Привреде, **Милорада Драшковића**, јавног правозаступника и народног посланика.

Председник нашег Министарског Савета, наш Министар Просвете и Црквених Послова, нека изврши овај указ.

30. јула 1905 год.
у Београду.

П Е Т А Р С. Р.

Председник
Министарског Савета,
Министар
просвете и црквених послова,
Љуб. Стојановић с. р.

МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

Указом Његовога Величанства Краља Петра I. од 30. пр. м., г. Иван Павићевић, министар на расположењу и народни посланик, остављен је за министра унутрашњих дела.

СТРУЧНИ ДЕО

ДУЕЛ

КАО ПРАВНИ И КАО ЕТИЧКИ ПОЈАМ

(НАСТАВАК)

Али није само разлог части неоснована одбрана двобоја. Као даљи разлог наводи се уједно и оправдана тежња увређеног, да казни кривца. О овоме није потребно говорити. Ми смо већ говорили о томе, да у правној држави право на казну припада само држави, и да је самовласно прибављање сатисфакције, а нарочито у области кривичног права, забрањено и да се оно у основи не слаже са појмом правне државе; а сем тога, доказујући неумесност разлога части видели смо и то, да увређени не мора успети у томе да казни кривца, него може још и сам да буде кажњен, јер је при двобоју у опасности и сам живот. Из истог разлога неосновано је и гледиште да се двобојем корегира казнено законодавство, као недовољно са својим благим казнама за кривицу увреде и клевете, да створи довољну сатисфакцију. Зна се, како се и на који начин доносе закони и како се они поправљају. За сваку законску одредбу, док се она на прописан начин не примени, стоји ауторитет законодавне власти као најкомпетентнији правни разлог, да она одговара и правном појму народа, те се гледиште појединца о недовољности казне не може сматрати ни као оправдани повод за преиначење закона, а још мање за гажење закона и т. д. Овом неоправданом гледишту доприноси доста и готово општа судска практика, која је навикнута, да на увреде и клевете гледа као на обичне и лакше појаве свакодневног живота, одређујући сувише благе казне, без обзира, што су оне већ и по самом закону веома скромно нормиране. И ако се тиме двобој не може правдати, нема сумње, да те околности недовољног строгог законодавства и ублажене судске практике у кажњавању одговорних лица за дела увреде и клевете могу доста допринети ширењу двобоја, а нарочито онда, кад се двобој не казни, или се казни, али благо, као нарочита кривица, а не по општим прописима за убиства и телесне повреде.

Да би се оваквом узроку самовласног прибављања сатисфакције стало на пут, да би јој се одузели мотиви, који иначе оправдано могу да дејствују на опште уверење, да је казна законска и сувише блага, да задовољи тежину увређеног осећаја частолубља, свакојачко је потребно, да законодавство претрпи у том односу значајну поправку. Упоредене и са одред-

бама, које се односе на кривице којима се напада на личност, и са кривицама, којима се напада на имање једнога лица, кривице за увреду и клевету, кривице, којима се у опште напада на част, казне се несразмерно блажије. Пооштравање казне за дела увреде и клевете истиче се као неопходан захтев, тим пре, што у општем расуду друштвене организације, у којима се старије, шире организације све више децентрализују и губе у непосредне и најближе породичне кругове, у искључиве јединке породичног живота, породица све више постаје типски представник друштва, па самим тим и појам породичне части све више ангажује правни осећај друштва и тражи што јачу правну заштиту и санкцију. Али, ако ово и јесте разлог, да се у казненом законодавству изврше извесне реформе, није уједно разлог, којим би се двобој могао и правно бранити, јер он у опште, као што смо видели, ни с правне ни с етичке стране не даје у том односу ничег, што би се дало правдати. Напротив, он компромитије и државну власт и дуеланте, а части личној и части породичне заједници не само што не доприноси ништа, него поједине њене чланове излаже још и физичкој опасности на начин, који ствара двогубу кривицу, јер не само што не мора казнити кривце за дело увреде, односно клевете, него остају без казне и кривице, које двобој доноси као напад на личност. Сатисфакција, дакле, коју даје кривично правосуђе, треба да је брза и интензивна, а у сваком случају довољна, да очува дотадашњи ауторитет оклеветане или увређене породице или личности, а нарочито позива, коме је та личност одана. Интерес је и државе и друштва и односних лица и породица, да се располаже пречишћеним гледиштем о часности једног лица, о његовој моралној исправности, коју уноси у друштво, у мешавину са осталим лицима, у укупни однос са друштвом и у све послове, који представљају његов редован позив или занимање. Само кривичном правосуђу, дакле држави, припада право и задатак, да у овом односу дејствује и извршује своју неодступну дужност, али тако, да се учињена кривица у истини казни по заслуги, да се поремећај, који је изазвала клевета или увреда, одстрани пуном и целисходном манифестацијом, да је част неоправдано нападнута, да она у ствари стоји на истој висини, коју је и пре учињене увреде или клевете заузимала. У осталом, ко други него држава може са толико ауторитета да открије и прокламује праву истину и да у истини обезбеди праву казну, а то значи: казну, коју треба да искуси искључиво крива, а не и невина страна?

У том циљу, као допуну садашњег стања кривичног правосуђа, Др. Биндинг налази, да би требало занести суд части. У колико такав суд већ постоји у Немачкој, његова је надлежност ограничена само на официре. Али, да његово дејство буде потпуно, треба настати да се двобој и код официра забрани, јер му из разлога, које смо побројали, нема места у опште, па ни тамо. Тек тада, суд части добио би значај, који му припада.

»Монарх, који би имао храбрости и мудрости, да одлучно раскрсти са старим предрасудама као да је недостојан онај официр, који се у односном случају неће да туче, могао би насигурно рачунати не само на благодарност народа, већ и на благодарност многих својих официра. Заслуга за уништај једног зла, које је рететилло и обележавало правни поредак, била би довољна. Управо, то би била једна велика победа у сред мирнога стања« — вели поменути немачки професор. И одиста, потискивањем двобоја из официрских кругова, њему би се у опште одузимала правна особеност којом је схваћен као нарочита кривица, па самим тим и могућност његове практике без тежих правних последица. Практикован у тој ублаженој форми само међу официрима, а само у вези с овима и код грађана, а за дела увреде или клевете, ван тих граница, дакле строго међу грађанима, двобој у опште губи повлашћени правни карактер, и цени се и кажњава по општим одредбама кривичног законика за дело убиства и телесне повреде. Ако се двобој, ипак, и ван тих граница јавља и код грађана, томе највише доприноси његово поступно ширење из кругова у којима је дозвољен и повлашћен, и толеранција власти, која двобој не сузбија довољном озбиљношћу, коју налаже објективна и енергична примена кривичног законика.

(свршиће се)

М. А. Поповић.

СУДОВИ И ЊИХОВО УРЕЂЕЊЕ

за време устанка од 1804—1813. год.

(НАСТАВАК)

Поред истакнутих одредаба о Сенату да видимо и одредбе овога пројекта за судове и судске власти. Те одредбе налазе се у чл. 6. и 7.

Члан 6. гласи:

»У свакој нахији има се назначити по један управитељ из оних људи, који су до сада отаџбини служили. Овај управник има да води бригу о свима нахијским приходима и да са два саветника, које ће му нахија додати сваке године, држи суд над људима своје нахије. Али ако који не би био задовољан тим нахијским судом слободно може доћи у Сенат са писмом нахијекога суда, што је и како је суђено«.

Чл. 7. гласи:

»Ови нахијски судови свако важно дело имају пријавити Управном Сенату, особито што се тиче живота кога год човека; да не могу никога смрти предати, докле Сенату не јаве и не моле за милост код светљејшега књаза за осуђење«.¹⁾

У првом члану јасно се види да се управитељ нахије поставља, и да је он уједно и председник нахијекога суда. Чланове суда, који се овде називају »Совет-

¹⁾ В. Богвић, Разборъ. 120.

ници² народ је, нема сумње, бирао на својим нахијским скупштинама. Према томе председници судова били би постављани, а судије биране. Над нахијским судом стоји Правителствујушчи Сенат. И нахијски суд, најпосле, према члану 7., нема право да ма кога смрти преда.

На основу одредаба, које даје *Основа правитељства српскога*, ја мислим, да ништа није рађено до новембра 1807 године, јер кроз цео септембар још су све знатније старешине биле на граници. У Правителствујушчем Совету није био ни Матеја Ненадовић још ни крајем октобра, јер се бавио на Дрини. У Совету је било неколико чланова, али њихове наредбе мало је ко слушао. Према једном писму Петра Чардаклије од 19 септембра 1807 године, писано проти Матеји и Јакову Ненадовићима, вели се: да Прота треба да остане горе на оним крајевима (око Сокола), јер је „прва и највећа дужност: спасење и одбрана Народа и Отаџбине, то је и венац славе... Мени је хвала Богу по тешкој болести сада боље, и ја ћу помоћу Божијом нашега витеза, господина проту, до његовога жељенога доласка (заступати?) и његово дело испуњавати“²). Међу тим Радофиникин је навјавио да се прота што пре врати у Синод, као што тврде ове речи из писма Јаковљевога, упућено Проти из Шапца 23 септембра 1807 године:

„Вас доле очекују једнако, то јест господин генерал (Родофиникин) и све за Вас пита: јесте ли дошли и кад ћете доћи, и како је г. Чардаклија казивао Макси, за Вама чекају много, и како се види, они мисле да Ви опет будете у Синоду, и како видимо баш ино неће г. генерал но да Ви онде будете. — И што су Вам ономад писали да одмах доле идете, и да се приправите на дуго време, ништа дуго није, но да идете у Синод, јер сваки дан пита генерал за Синод, за саветнике, јесу ли сви дошли, који су по имену, који је из које нахије и какав, све распитује тајно највише“³).

Како Правителствујушчи Совет није имао за време овога рата пуни значај, који је раније имао, а Карађорђе пак заузет послом око војне јурећи с једнога краја Србије на други, то су старешине (већина њих), постале самовољне, те су многи гледали само личну корист, ни мало се не осврћући на оно, што је пре рата било узаконено и забрањено. С тога је Родофиникин и журио да се Совет потпуно састане и да му се врати пређашња власт и значај. Какве су поменуле старешине биле, најлепше се види из Родофиникинова писма од 9 новембра 1807. год. писано кнезу Прозоровском, руском војсковођи на Дунаву, у коме се вели: „Овим самовласним старешинама, које нико не кажњава, допада се овако стање у земљи, какво је данас и нимало не желе да виде земљу уређену и да се у њој поставе закони, којима би се они морали покоравати. Главније старешине поред Карађорђа, које народ поштује а који желе добра својој земљи, јесу Миленко

у Поречу, Јаков у Шапцу с протом Матејом Ненадовићем и архимандрит Мелентије у соколској нахији“⁴).

У истом овом писму руски агент понавља, како Карађорђе жели да се заведе ред у земљи и како је по његовом (Родофиникиновом) позиву дошао у Београд првих дана месеца новембра да обузда свирепу понашање команданта (Младена?) и да даде већу власт Савету⁵). Према ономе што је јављено иностраним новинама после 20 новембра 1807 године, изгледа, да је у новембру попуњен Управни Савет, и да се у њему понова претресало питање о уређењу земље, о уређењу судова, о просвети и т. д. Истина у Савету сад не беше Божидар Грујовић, он беше већ умро (25 марта 1807 год.) али ту беше такође образованих људи. Секретари у Управном Савету беху Иван Југовић и Стеван В. Живковић. И у Савету се, како изгледа, приводила у Живот она „Основа Правитељства српског“. О том раду, као што помнух, јављено је страним новинама 22 новембра 1807. године да ће се „по новим уређењу установити у Београду и по другим варошима у Србији по један суд, у коме ће председавати управник дотичне вароши. Биће судова и по селима. Ова судска места моћи ће да заузму само она лица, која су служила у војсци, као официри и подофицири а знају читати и писати... Србија ће бити подељена на 12 или 13 нахија“⁶). За тим је у Управном Савету 17 новембра решено, као што се страним новинама⁷ јавља, да се напише позив војсци и грађанима, да се у најкраћем року пријаве сви, који знају да читају и да нишу српски, а желе бити цивилни чиновници.

У седницама Управнога Савета рађено је и даље и тако месеца децембра 1807 године. Савет је усвојио већину чланова Основе за ново уређење српскога правитељства. По том новом уређењу Правитељствујушчи Совет премештен је у Београд. Судови су по решењу Управнога Савета претрпели измене, јер су неспособни људи требали да се замене способнијима, пошто раније судове састављао само два лица: један судија и полицијски комесар⁸). Чим су се пријавили писмени, људи према позиву Управнога Савета, одмах је учињен између њих избор и о Божићу, 25 и 26 децембра 1807 године наименовани су чланови судова по варошима. Истога дана наменоване су судије и по селима. За тим је Управни Савет 28 децембра послао свима судовима у земљи упуства на српском језику штампана(?), којих ће се судије придржавати у правним и политичким питањима⁹). Ова упуства обухватала су и полицијске послове¹⁰). Сва лица наменована за судове упућена су првих дана месеца јануара на одређене им дужности¹¹).

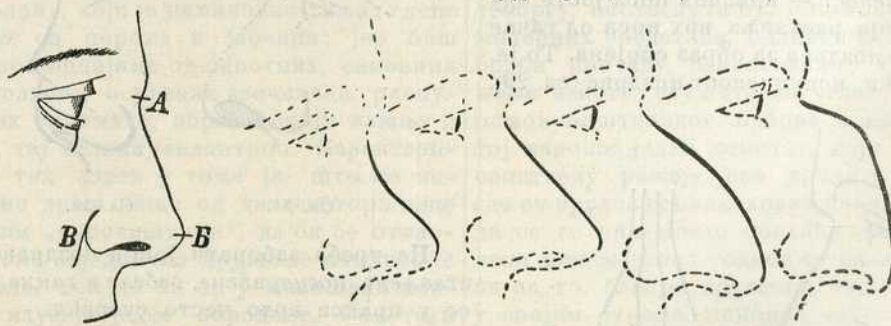
О овом раду Управнога Савета на уређењу судова помиње нешто мало и Вук Караџић. Он вели да је том приликом у свакој нахији постављен суд од три судије (председника и два судије).¹² Поред судија био је и секретар. Председник суда имао је 400 гроша плате годишње а судије и секретар по 300.¹³ Оваквоме суду, вели Вук Караџић, могао је сваки човек тужити и војводу, и он је морао доћи на суд да се одговара. Ко овим нахијским судом није био довољан, могао се тужити Совјету¹⁴). (наставиће се)

Миленко Вукићевић

ЖИВЕ СЛИКЕ

(НАСТАВАК)

Према *правцу* ове линије нос може бити:

Сл. 21—25.

а. издубљен, ако се она — ова линија — одмах испод корена носа повија а при врху уздиже (сл. 22.);

б. прав, ако је она сасвим права од корена па до краја носа (сл. 23.);

γ. испуачен, ако је њен правац у облику испуачене линије, почев од корена па до краја носа (сл. 24.), и

δ. изломљен, ако је ова линија преломљена на два дела, који међу собом образују туп угао (сл. 25.).

Сваки од ових израза подобан је да буде умањен или ојачан помоћу заграђивања

⁸) *Moniteur* за 1808, Бр. 4.

⁹) *Moniteur* за 1808, Бр. 41.

¹⁰) *Moniteur* за 1808, Бр. 59.

¹¹) *Moniteur* за 1808, Бр. 61.

¹²) Грађа. I, стр. 67.

¹³) На истом месту. — О раду ове скупштине од дец. м-ца 1807 године види: П. Јовановића, *Историја најважнијих догађаја. Н. Сад 1847, стр. 4.* — М. Петровић, *Финансије и Установе. Књ. I. 1901, стр. 87.*

¹⁴) Грађа. I, 67.

²) Голубица III, стр. 229—230.

³) Голубица V, стр. 151.

⁴) У истом писму.

⁵) *Moniteur* за 1807 год. Бр. 361.

⁶) *Moniteur* за 1807 год. Бр. 363.

⁷) *Moniteur* за 1807 год. Бр. 363.

вања или подвлачења, те према томе и потпуна скала за означавање леђа носа биће ова:

нос веома издубљен = *издубљен*
 нос обично издубљен = *издубљен*
 нос мало издубљен = *(издубљен)*
 нос прав = *прав*
 нос мало испупчен = *(испупчен)*
 нос обично испупчен = *испупчен*
 нос веома испупчен = *испупчен*
 нос мало изломљен = *(изломљен)*
 нос обично изломљен = *изломљен*
 нос веома изломљен = *изломљен*

в. *Нагиб основе носа.*

Под основом носа разуме се линија, која прати слободну ивицу ноздрва до краја носа. (Б. В. сл. 21.).

Посматрана према замишљеној хоризонталној равнини, која би пролазила кроз слободне крајеве ноздрва, ова линија може бити:

а. *уздигнута*, ако иде више хоризонталне равнине (сл. 26.);
 б. *хоризонтална*, ако се с њом поклапа, (сл. 27.) и
 г. *спуштена*, ако је испод хоризонталне равнине (сл. 28).

Ако крајње изразе појачамо или ослабимо познатим нам путем, онда ћемо за означавање нагиба основе носа имати ову скалу:

веома уздигнут = *уздигнут*
 обично уздигнут = *уздигнут*
 мало уздигнут = *(уздигнут)*
 хоризонталан = *хоризонталан*
 мало спуштен = *(спуштен)*
 обично спуштен = *спуштен*
 веома спуштен = *спуштен*

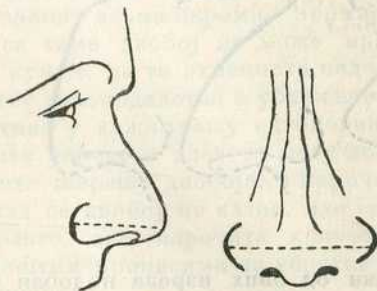
г) *Димензије носа*

Са гледишта димензија, на носу треба посматрати:

а. *његову висину*,
 б. *његову испупченост* и
 г. *његову ширину*

д. Под *висином носа* разуме се одстојање од најдубље тачке његовог корена па до слободне ивице ноздрва (А. В. сл. 21).

Испупченост — кривина носа јесте одстојање које раставља врх носа од тачке на којој је ноздрва за образ спојена. То је, управо рећи, испупченост ноздрве (сл. 29).

Сл. 29.

Сл. 30.

Ове две димензије посматрају се увек с профила.

г. *Ширина носа* представљена је у највећем трансверсалном одстојању између два крила носа (сл. 30.).

Свака од ових димензија носа изражава се помоћу једног од израза за димензију: *мала, средња, велика.*

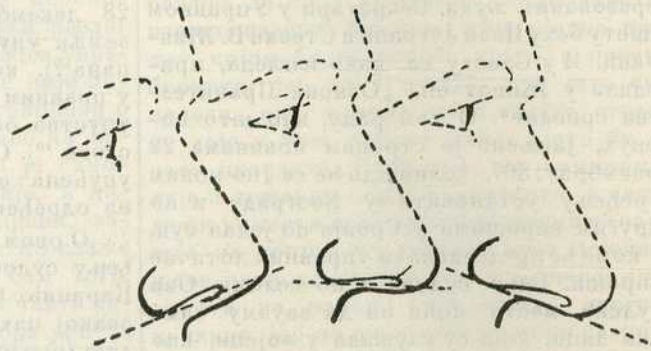
д) *Особености носа.*

Особености носа односе се поглавито на линију његових леђа, његов крај, ноздрве и корен.

Често пута налази се на горњој површини леђа једна испупченост у виду маслинке која, ако је знатно наглашена, може дати носу нарочити изглед. Ова особеност означаје се изразима: *леђа носа неравна.*

Изразима: *нос сивоштен, разбијен* или *сломљен*, означаје се носеви који су таквим постали услед несрећног каквог случаја.

Ако се на крају носа налази једна мала равнина у виду троугла, означаје се то изразима: *крај носа нераван*, а ако рскавице, које образују крај носа, чине,

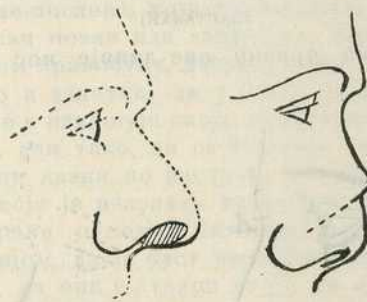

Сл. 26—28.

свака за себе, по једну испупченост, — каже се да је *крај носа раздељен.*

Помињемо још: *нос повијен* у десно или лево, *нос згуљен, шиљаст, дебео, широк, танак, бубуљичав*, и т. д., за које изразе, држимо, није потребна нарочита дефиниција.

Преградом носа назива се рскавица која дели ноздрве. Ако ова рскавица прелази доњу ивицу ноздрва и услед овога постаје видљива — каже се да је *нос са отвореном преградом* (сл. 31).

Сл. 31.

Сл. 32.

Не треба заборати још и ноздраве *стављене, посувраћене, дебеле и танке*, које се у пракси врло често сусрећу.

И најзад:

Једна од најкарактеристичнијих особености носа, која се у пракси врло ретко сусреће, односи се на леђа носа. Особеност ова, позната под именом: *леђа носа у облику седла*, карактеристична је по седластом угнућу, које се налази између кошчаног и рскавичавог дела леђа носа (сл. 32).

Ухо (сл. 33).

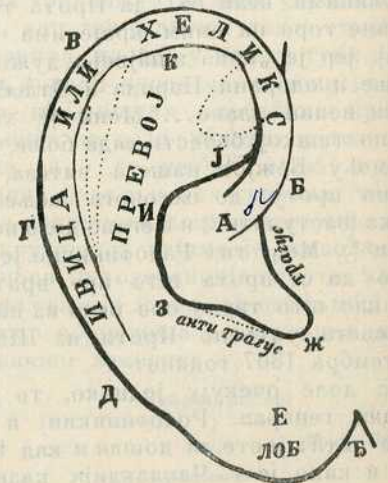
Од свију делова човечјег тела, ухо је најважнији фактор за идентификацију за-

хваљујући множини удољица и узвишења из којих је састављено.

Сем овога, готово је немогуће срести два уха потпуно идентична, а што је најглавније, облик уха не мења се од рођења па до смрти. На супрот овоме, у обичном животу ухо врло мало привлачи нашу пажњу, а до појаве Бертилоновог система није ни улазило у обим описивања.

Да би се ухо могло правилно испитати и описати, неопходно је потребно знати важније делове из којих је оно састављено, а то су ¹⁾:

а) *Ивица* (helix), која почиње од средине централног нагиба уха (А.) — ушне шкољке — и окружује, као неки олуц, две трећине уха (А. Б. В. Г. Д.).

Сл. 33.

б) *Лоб*. Онда где престаје ивица почиње лоб. То је мекани део уха, који додирује, образ својом доњом страном (Д. Е. Ђ.).

в) *Трагус* (козлац). Под именом трагуса као што смо већ поменули разуме се мала, рскавичава и пљосната испупченост, облика троугластог, која се налази испред слушног канала (Л. Ж.).

г) Преко пута од трагуса налази се једна друга испупченост, по изгледу слична првој, али са много већим индивидуалним разноликостима. Ова испупченост, која је од трагуса растављена слушним каналом, назива се *антитрагус* (Ж. З.).

д) *Превој* — *увојица* — почиње од антитрагуса и иде до ивице. На њему се разликују ова три дела: *доњи* (З. И.), *средњи* (И. Ј.) и *горњи* (Ј. К.). Овај последњи ограничен је двема јамицама: с леве стране *чучкастом* (fossete naviculaire — пред словима В. Г.), а с десне опет *прстастом* јамицом (fossete digitale — више слова Ј.).

(наставиће се)

Д. Ђ. Алимпић

КАКО СЕ ПРЕДУПРЕЂУЈЕ ЗЛОЧИН?

Чезаре Ломброзо

У дугој и често жалосној борби, коју водим у току свога четрдесетогодишњег рада ради ширења својих погледа о при-

¹⁾ У обим нашег испитивања улази само ухо у ширем смислу, т. ј. *свољашње ухо* (auris externa).

роди и извору злочина, највећма ме се тичало питање: да ли су моје студије излазиле из чаробнога круга теорије, и да ли би се могле практично применити, ако би ми пошло за руком, да поставим извесне мере за ублажавање и умањавње ујасне заразе криминалитета.

То је баш она тачка, која највише интересује публику у нашим научним дискусијама. На жалост доказана је чињеница — изузимајући поједине случајеве у Шведској, Швајцарској и Северној Америци — да је остало без успеха или се бар показало као недовољно све оно што се налазило у законодовствима и казним системима приликом примена у ограничавању злочина; јер према статистикама видимо, да криминалитет — изузев вароши Лондон и Женева — свуда расте и у велико надмаша прираштај становништва.

Кривицу за то носи та околност, што се примењивање казне тек тада са свим озбиљно схвата, кад злочинац постане неизлечим. Тек кад коров прекрили поље, те ни једно добро зрно не може од њега да се развија и расте, тек се тада пресећа и осећа потреба да се земљиште преради и нађубри.

Осуђеници, који су дуго година провели у казаматима или затворима, нуждом су нагнани да понова залазе у злочин; и питање о злочинцима — повратницима достаје све важније за криминалоге и социјологе. То је са свим природна последица данас уобичајених закона, који кажњавају злочин онако какав је, ни најмање не обзирајући се на индивидуу, која га је извршила. Али ја мислим, да моја школа неће пасти у ту грешку. У противности према другим правцима, код којих се код извесних облика злочина стално примењује и одређена доза казне; ја сам се потрудио, да простудујем злочин као природну појаву; према узроцима и почецима злочина, од којих они зависе, покушао сам да у криминалогију уведем један систем, који би ишао тачно упоредо са патологијом у медицини; а и ова најпре утврђује услове, под којима су се бодести појавиле и могле се развијати. Исто важи и код злочина. Будемо ли савнали узроке, који су изазвали злочине, моћи ћемо их савладати и предупредивати.

* * *

Свакако да ће у свету бити и злочинаца, све дотле, док је и људи; то јест, биће увек урођених злочинаца, људи у које је жалосна тајанственост усадила клицу безосећајности и свирепости, чији начин мишљења, чији живот осећаја одступа од нормалнога човека, и који су неоспорно упућени на вршење злочина. За те људе нема терапије. Једине мере, које би се могле предузети противу њих, биле би или их убити, или затворити у заводе, да би се предупредили поврати, који повећавају број злочина до несразмерности. Поред ових урођених злочинаца, који представљају тридесет до четрдесет процената целокупног броја злочинаца, и код којих злочина радња зависи од наслеђене или задобивене аномалије (врућица, поремећај мозга), ипак има дру-

гих, и ти су многобројнији: злочинци из навике, према приликама и из страсти; њих наводи на злочин читав низ разноврсних узрока, као рђави примери, погрешно васпитање, подражавање, алкохолизам, беда, дуго трајање осуде, и т. д., но код њих није тако несавладљив отпор као код првих. Противу поменутих узрока можемо се борити с изгледом на успех.

У првом реду можемо утицати на напуштени, убогу, болесну и рђаву децу. То су прави кандидати за злочин, који ће пре а после поћи рђавим путем и пасти у невољу и глад; баш у првим годинама, кад им намере нису још сасвим јако укореване, могу се потрести или са свим уништити рђави инстинкти. Вароши Лондон и Женева имају многобројне заводе за заштиту и негу деце, и за то се могу похвалити, да имају најмањи број децјег криминалитета. Према примерима та два велика центра, који стоје на врху покрета, данас су почеле све цивилизоване земље, да се најозбиљније баве децјим питањем; држава прописује обавезну школску наставу, а приватна друштва узимају на се надзор над децом пролетеријата ван школе — док су родитељи на раду по фабрикама — да би их одстранили од рђавих утицаја са улице. Готово у свима већ земљама, закон сад прописује потребну старост, која се мора имати у виду при узимању деце за рад, као и максимално време рада, које се ни у ком случају не сме прекорачавати. На жалост та се правила готово свуда још повређују. Сем тога постала су многа филантропска друштва, која у својим заводима обучавају децу разним занатима, умањујући по могућности тако звано време учења, у коме су изложена свим могућим издацима. Од врло је велике користи такође интелгентно и практично установљење азила за сиротне, за наводчад, за децу коју су родитељи напустили или их зостављају, за мале просјаке или за синове злочинаца.

Диван завод, који се може назвати угледним у овоме смислу, има Г. Барнардо у Лондону, који је неминовно хиљаде деце отргао од порока и злочина; јер баш најсиромашнија од сиротних, синовима алкохолиста, осуђених злочинаца, распуштених сиромаша, обраћа своју пажњу и бригу тај велики филантроп. Карактеристика тих азила у томе је, што се никада не држи више од двадесеторо деце у малим „скровиштима“, да би се отклонило оно заједничко дружење као што је у школи, већ да би се у малишана изазвала илузија једне породице. Сем тога пази се брижљиво на њихове наклоности и способности, па их задржавају на ономе раду, који одговара њиховом умењу и моћи. Па ипак доктор Барнардо чини још више, и у томе се баш и састоји необични значај његове организације. Како су деца, којом се он бави, готово сва пород дегенерисаних родитеља и много су више од све друге изложена опасности да поклизну у порок, он се труди, да им пружи такве услове за живот, да би могли по могућству бити сасвим сачувани од тих насилних утицаја. Он је начинио за њих

нарочите радионице и шаље их на села, у колоније, а нарочито у Канаду, да би их тамо, у здравијој, свежијој, мирнијој околини сеоскога живота, могао образовати за корисне чланове човечанског друштва. Др. Барнардо прати своје ученике кроз цео њихов живот, и статистика је доказала, да је у пркос тешког наследног оптерећења само један сасвим мали број био неуспешан, на име 0,2 процента; само код двојице од хиљаде омануо је тај чудновати, паметни систем васпитања.

Тај начин заштите деце сматрам као најбоље средство за предупредивње криминалитета, у толико пре, што одговара главном принципу народнога газдинства, да се што већи принос добије са што је мање могуће коштања. Свакако да би се с највећом хвалом могле поздравити установе у циљу поправке одраслих, који су наследно оптерећени; али ипак, већином је такав човек већ учинио што год зло и какву штету друштву, а сем тога његов је начин и пут животу већ прилично утврђен. Васпита ли се, напротив, дете на рад, научи ли се да се гади пића, тиме ће бити покљоњен друштву један користан члан за пео ток његова живота.

* * *

Гадите се од пијанства!

Потискивање алкохолизма спада у главна правила и мере у примени терапије злочина. Из много је разлога алкохолизам један од најстрашнијих фактора злочина. Прво, што све наследне пороке јаче испољава, а нарочито и друге још изазива; даље, што су иступи пијанства врло често узроци злочина; и најзад, што крчме представљају обично главни стан злочинаца; ту се припремају злочини и бодре их подстрекачи, ту се скупљају и после дела и деле плодове својих срамних дела.

Кад би алкохолизма нестало са света, нестало би тад и најкрвожеднијих и најбруталнијих облика злочина; за то је пијанство тако исто велик и тежак проблем, као и сам криминалитет.

У Шведској, а нарочито у вароши Гетеборгу, постигнути су, с помоћу са свим модерних средстава, одлични резултати у борби противу алкохолизма; та метода може заиста служити за углед. Уз помоћ општинског одбора основан је у тој вароши један комитет, који је узео у сопствену режију све крчме и пивнице где су продавана алкохолна пића. Наравно да се то није могло постићи за неколико дана или месеца; године су биле потребне за то, али је друштво најзад имало у својим рукама монопол фабрикации и продаје алкохола. Оно је најпре почело да побољшава квалитет пића и да уређује продају, ограничавајући је само на извесне одређене часове дана; оно је примало госта, да при пићу увек мора узимати и чврсте хране, пошто су последице и утицаји алкохола код празног стомака много опаснији; и најзад установили су у истим локалима, где се вино точи, и собу, у којој се добива, сразмерно за врло умерену цену кафе, млеко и чај. Сем тога друштво је решило, да сву добит, коју има од продаје алкохола, потпуно упу-

треби само на борбу против алкохола. Друштво је установило разне вечери за предавања, скупове, конференције, а о празницима прави и игранке; у разним деловима вароши основало је неких петнаест библиотеку, у којима се радници могу комотно позабавити лепом лектиром; у једном великом парку установило је једну врсту игралишта, где се публика може под ведрим небом позабавити разноврсним играма у место што би се бавила по механама.

За двадесет и пет година увидело се да је алкохолизам опао за две трећине, а у толикој истој мери умањиле су се и жалосне последице те несреће, злочини.

* * *

За предупредивање злочина мора се ипак пазити још и на многе друге мере, које више не спадају у област криминалогије, већ много пре у област социологије и народнога газдинства; материјални услови једне земље имају великога значаја за криминалитет. Пре свега чинимо пажљивим за преовлађивање беде, као и богатства, који на неки особити начин пружају припомоћ злочинцима. Беда натерује човека у крађу и на убиства, а богатство на индустријске и сексуалне злочине, који су постали скоро карактеристични за криминалитет наше епохе.

У Аустралији су материјални услови сме се рећи необично добри, и за то је злочинство знатно попустило. Осам часова рада, законим путем уведени судови за решавање трговачких и радничких питања, велике награде и плате допринеле су, да у тој земљи потпуно нестане злочина које су изазивале беда и невоља, али су за то постигли невероватну висину самоубиство и лудило, који зависе од индивидуалних, психичких и органских услова.

Даље имамо још посла и са злочинцима из страсти — потпуно супротни тип урођеном злочинцу — који из алтруистичких осећаја драговољно трпе болове и претварају се на особити начин у политичке злочинце, стварајући тако од себе врло опасне чланове друштва.

* * *

Наравно, да се о тако великом и важном питању не може све изнети у кратком новинарском чланцићу, али то ми и није била намера. Више сам хтео, да у великим цртама укажем пут, који криминалогија мора прокрчити, ако хоће да доспе своје циљу; хтео сам показати, да не треба на првом месту да тражи последње клице злочина, већ да студује према учињеном злочину и тражи узроке његове у самоме злочинцу.

Д. В. Важић

ВАСПИТАЊЕ И САМОУБИСТВО ДЕЦЕ

Луј Проал

(НАСТАВАК)

Укори морају бити кратки и благи. Неколико паметних речи могу више користити него најдуже грдње. Хладан и достојанствен тон импонује деци, док их

грдња љути и понижава. У сваком случају треба штедети понос деци и не грдити их пред сведоцима. Деца, која имају поноса, достојна су поштовања.

Кад дете одриче послушност, Локе саветује да га на исту силом приморају. Ми не делимо ово мишљење.

Одрицање послушности појављује се обично код деце у виду несавладимог тврдоглавства. Кад се једном узјогуне, тада су неосетљива и према молбама, и према претњама и према боју. Један отац причао нам је ово: његов најмлађи син обукао је једног дана, при поласку у шетњу, беле панталоне. По повратку из шетње, мати га позва да их скине, али он не хтеде то учинити. Позван у помоћ отац, после безуспешних наредба хтео је приступити сили, али дете у најочајнијем тренутку повика: „Уби ме тата, али ми остави панталоне.“ Ово очајање било је толико комично, да је отац ударио у смех и одустао од намере.

И само одсуство енергије испољава се по некад у виду тврдоглавства. Плашљива деца радије трпе батине, но што пристају да изврше извесне наредбе, за које им би се могли смејати другови. Другим речима: она су непокорна само с тога, што не могу да савладају своју плашљивост. Деца бујна и напрасита постају јогунаста услед нервозног раздажења, које их прави глумив према разлозима и неосетљивим према ударцима. Злостављати их у оваквим приликама, значи просто гурати их у злочин или очајање.

Некада су деца, па и сами краљевски синови, подносили равнодушно телесне казне, и не помишљајући да се због њих убијају. Војвода Монтозије, гувернер сина Лудвика XIV, тукао је из принципа и нештедимице свога краљевскога ученика. Противно овом, данас су деца постала толико осетљива и нежна, да се убијају и због обичног укура и најобичнијих љушки. Да овога не би било, родитељи морају избегавати телесне казне, нарочито према напраситој и осетљивој деци. Не споримо при том, да у извесним случајима — кад дете учини какву велику погрешку — има места и љушки, али тражимо да родитељи у овој прилици не губе своју хладнокрвност.

Код многих народа европских, нарочито код Енглеза, батине се и данас употребљују у школама и заводима за поправку. Мали Енглези прилично су навикнути на батине. Шта више, велики број славних Енглеза изјављују без зазора, да су за своје успехе у неколико захвални и ударцима бича из доба детињства. Јула месеца 1887. год. обесио се један тринаестогодишњи ђак зато што је наставник с њим рђаво поступао. Овај изузетни случај самоубиства побудио је Парламенат да нареди истрагу, али одређени комесар, у место да тражи укидање батина по школама, захтевао је само да се њихова употреба потчини надзору директора.

У Француској су телесне казне истина забрањене по школама, али их зато родитељи врло често употребљују за најмању ситницу. Ако је дете разбило чашу, или изгубило какву незнатну ствар, или

упрљало одело, оно је сигурно да ће бити грђено и бијено као да је учинило какав злочин. Многа деца само услед овог падају у очајање и убијају се.

А шта тек да речемо за оне родитеље и стараоце, који уписују у кривицу деци и саму игру. Они који ово чине, личе у многоме на примитивне народе, који нису умели да разликују ненамерне радње од хотимичних. У колико је друге потребно казнити, у толико се прве морају извинити. Свако противно поступање у супротности је са осећајем правичности, који је, као што смо већ видели, толико развијен код деце.

Деца, која се често и оштро кажњавају, изложена су често опасности да остану зловна, неваљала, мрзовољна и огорчена прво на своје родитеље, а по том и на цео свет. Као најбољи пример ове огорчености, може послужити Жил Вада, који је у својој књизи: „Дете“ оцртао веома жучним речима рђаво поступање својих родитеља према њему, као детету. Књига ова посвећена је: „свима онима који умиру од досаде по колежима, или који су принуђени да често плачу због рђавих поступака своје фамилије, или најзад онима који су у младости били тиранисани и тучени од родитеља.“ Овај пример, који није једини, најбоље показује колико су опасни груби укури и телесне казне према поноситој и осетљивој деци.

Једна девојка, коју је отац једном приликом у наступу гнева ошамарио још као дете, најавила је Легуе-у у својој двадесет петој години: да своје оцу још није опростила, нити ће му икад моћи опростити овај поступак.

Подижући свој глас против употребе телесне казне према деци, често пута и за најобичније ситнице, ми смо далеко од тога да тражимо, да деца буду васпитана као мекушци. Оно што ми желимо и тражимо то је, да се нарочито негују врлине и карактер деци, јер размажено и покварено дете, без физичке и моралне енергије, меко као памук и плашљиво као зец, може у најбољим случајима, као одрастао човек, стати у ред медиокритета.

Некада су родитељи веома оштро васпитавали своју децу, одвајајући их од себе за све време васпитања, и поверавајући их манастирима или нарочитим наставницима. Таљеран помиње у својим мемоарима, да матер није видео до своје дванаесте године. Данас се пало у савим другу претераност. Деца су скоро потпуно изједначена са родитељима; родитељи их обожавају као неке феномене, обасипају похвалама, нежношћу и засипају посланицама, док је војвода бургонски за доручак и ујину добијао само сува хлеба. Ну и ово није све.

Данашња деца присуствују, а врло често и учествују у свима разговорима и задовољствима; она иду у позориште у времену када треба да јуре по чистој ваздуху; њима се допушта да све виде и чују и читају са опасношћу да заразе своје мисли и поремете свој мозак.

Јуна месеца 1890. год. обесио се мали В... стар 13 год. из једне од најугледнијих париских породица. Дете је било у

www.unilib.rs
 толикој мери размажено, да је могло радити шта хоће. Користећи се овим, отпочело је страсно читати свакојаке романае, који су његову осетљиву и неискусну душу довели до растројства, за време кога је и самоубиство извршило.

(наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

I.

Истакнуто је питање: да ли ће се избори општинских часника вршити у свима општинама у децембру месецу, као што прописује чл. 181. закона о општинама, или ће то само бити у онима где још стоји часништво, затечено увођењем у живот закона од 5. јуна 1905. године.

— На ово питање одговарамо:

По чл. 181. закона о општинама први редовни општи избори општинских председника, кметова, одборника и њихових заменика, извршиће се прве недеље по Св. Николи ове године.

Они ће се вршити у свима општинама; дакле како оним где се и данас налази часништво затечено увођењем у живот закона о општинама од 5. јуна 1903. год. тако и оним, где су избори доцније вршени, без обзира што ови часници, изабрани на овим последњим изборима нису одслужили двогодишњи рок, пошто по чл. 174. другог става, рок њиховог служења траје до првих редовних избора.

Овако гледиште није у сукобу са чл. 122. који такође говори о часницима изабраним на редовним изборима у смислу чл. 174. т. прве.

Према овоме обавештење дато о овом истом питању у бр. 27. Полицијског Гласника од ове године, овим се исправља и замењује.

II

Један општински писар пита:

„У чл. 126. закона о шумама стоји, да ће иступне кривце, учињене по овоме закону у шумама: државним манастирским и црквеним, извиђати и казнити полицијске власти у корист шумског фонда, а у осталим општински суд у корист своје касе (чл. 70).“

У члану, пак, 70. закона о шумама помињу се само општинске и сеоске шуме, те тако настаје питање: које су то остале шуме, што их помиње чл. 126.

Да у тај ред не улазе приватне шуме?“

— На ово питање одговарамо:

У чл. 1. закона о шумама помињу се ове шуме: Државне, општинске, сеоске, манастирске, црквене и приватне.

Кад по чл. 126. полицијске власти извиђају и суде поступне кривце учињене у шумама: државним, манастирским и црквеним, а у општинску надлежност преносе се све остале шуме, овда значи да се ту имају убројати: општинске, сеоске и приватне шуме.

Према томе, општински судови имају права суђења иступних кривца, учињених и у приватним шумама.

Наравно, да и те казне иду у корист општинске касе, као што се јасно види из чл. 27. закона о шумама, где су побројани приходи шумског фонда, па се

из њих издвајају казне, изречене од стране општинских судова за иступне кривце.

Ништа не мења ствар та околност, што се у чл. 70. говори само о општинским и сеоским шумама, јер овај члан говори о редовним приходима, који се из шума могу добијати по закону о шумама.

III

Суд општине гунцотске (среза гужанског), актом својим од 6. јула ове године Бр. 829, пита:

„По чл. 6. под а грађанског судског поступка, општински суд надлежан је да суди све спорове до 200 динара закључно, а о непокретностима и меничним потраживањима до 100 динара закључно, изумимајући спорове о наследству.“

Како овим законским прописом није изречно опредељено, да ли се ова надлежност за непокретности односи и на продају и куповину земље до горње вредности, то суд моли за објашњење: да ли је надлежан општ. суд за суђење спора о продаји и куповини земље до 100 динара вредности или не?“

— На ово питање одговарамо:

Све спорове о непокретности, чија вредност не премази суму од 100 динара, суде општински судови, па су, према томе, надлежни да суде и спорове по продају и куповини земље у границама поменутих вредности.

IV

Један општински писар пита:

а, у једној општини постоји механа III класе, подигнута по дозволи власти и прописима законским.

Да ли се у томе месту може дозволити слободно крчмљење пића, пошто је само једна механа? и

б, кад општина слави своје сеоске литије, па од порте општинске до механе има растојања свега 5 минута, да ли се у порти може дозволити крчмљење пића на штету механе, која је ту у непосредној близини, и ако може, онда по коме то закону.

— На ово питање одговарамо:

а, Крчмљење пића пије у опште дозвољено ван механа и кафана, без обзира на то, да ли је у некоме месту само једна механа или је у опште и нема, и свака противна радња кажњива је по механској уредби.

Продаја пића у облику трговине, на више, регулисана је нарочитим расписима, који о томе постоје:

б, На уобичајеним саборима при црквама или манастирима, може сваки без разлике упражњавати за три дана механску и кафанску радњу, ма да нема личног права на те радње, по чл. 29. уредбе о механама и кафанама, и без обзира на одстојање, које постоји од цркве и порте до механе.

У ова три дана рачуна се: дан пред светковину дан светковине и дан по светковини.

Ко би и после овога рока продужио радити — крчмити пиће, казниће се као онај, који без дозволе држи кафански радњу.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

УХВАЋЕН

Јован Афнен, мливарски раденик, чија је потера изашла у 24. броју «Полицијског Гласника» ухваћен је у Пожаревцу, те је престала потреба за његово тражење.

ПОТЕРЕ

Стана Марјановић — Стевановић, циганка из Ковачевца у срезу беличком, побега је из окружне болнице 28. тек. м-ца, где се надала ради лечења, а била је у притвору код јагодинског суда због опасне крађе. Стана је стара 40 година, средњег раста, црна у лицу, малих уста, танког правога носа, а са собом има и дете од месец дана. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за њом изврше потеру и у случају проналаска стражарно је спроведу првостепеном јагодинском суду с позивом на Бр. 12818 или Управи града Београда с позивом на Бр. 25592.

Живојин Лекић, монополски раденик, 31. пр. м-ца на преваран начин узео је 50 динара од Лазара Угљешина, надзорника у фабрици дувана, да би однео новац Таши Калиманчићу, кафеџији преко пута фабрике, који је чешће чинио такве позајмице од Лазара. Олмах по том отишао је Таши и од њега за рачун Лазарев узео 150 динара. У вароши је још узео на рачун Лазарев један пар новог црног одела и пар нових шевро ципела, па онда побегао. Тог истог дана по подне око 7 сати јавно се из Руме Лазару и Таши да пугује у Беч (сигурно из благодарности за путни трошак). Овим јављањем Живојин је хтео да завара траг, пошто се поуздано рачуна да је он преко аустријске Митровице отишао у Шабац, па по том својој кући у Совљак или у село Јаребице у срезу Јадранском, где му је отац био механџија.

Живојин је стар 25 година, помисок, у лицу плава, бркова смеђих, брија се. Од одела има црно ново сако одело од шевијота, на ногама шевро ципеле, на глави стари, црни, меки шешир. У циљу проналаска износи се Живојинова фотографија и препоручује се свима полиц. и општинским властима да за њим учине живу потеру и у случају проналаска стражарно га спроведу комесару топчидерске полиције с позивом на Бр. 1799.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Непознати крадљивац извршио је ноћу између 23. и 24. пр. м-ца крађу Младену Зоњићу, обућарском раднику из Београда. Однете су му ове ствари: један прелук, један новчаник са 34.50 динара, две осмине лоза Класне Лутрије под Бр. 21903 и 20682, једна заложница Заложне Банке за два црна сата под Бр. 19980. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за крадљивцем и покрађом трагају и о резултату известе Управу града Београда с позивом на Бр. 25.222.

Непознати крадљивци извршили су ноћу између 22. и 23. пр. м-ца крађу ствари Драг. Пауновићу, тежаку из Темице у срезу алексиначком. Однето му је: 1 черга вунена, 3 бела чаршава, 2 беле сукње, 2 женске хаљине 3 вупене завијаче, 17 пешкира, 7 килограма фула, 2 велике вунене мараме, све у вредности 245 динара. Препоручује се свима полиц. и општинским властима, да за крадљивцима и покрађом изврше трагање и о резултату известе начелника среза алексиначког с позивом на Бр. 8105.

Непознати крадљивац украо је 28. пр. м-ца из отворене собе испод јастука сребрн сат са ланцем Андри Марковићу, млекацији у Београду. Сат је по капцима опточен венцима, који су позаћени, а ланац је сребрн, дугачак, са украсом на средини који личи на срце, а на овоме су урезана слова А. М. П. Препоручује се свима полиц. и општ. властима, да за крадљивцем и покрађом трагају, и о резултату известе кварт терaziјски Управе Београда с позивом на Бр. 6849.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

7. прошлог м-ца неколико коцкара извршили су разбојништво над селацима код Бумбаревог Брда иза Крагујевца. Међу овим коцкарима — разбојницима осумњичен је да је био и овај Драгомир Гајић — Тодоровић — звани „Тоција“, коцкар

По потерници начелника ср. гужанскога он је 26. прошлог месеца ухваћен у Београду и спроведен у Крагујевац ради ислеђења његове кривце.

Као коцкар Драгомир је прво секао кесе и дизао новчанике из ценова, по том је уда-

рио у опасне крађе, за шта је и судски осуђиван, а ево га где је и разбојништва почео да врши. Ако и даље буде овако напредовао, онда ће брзо завршити своју злочиначку каријеру.

„Тоција“ је родом из Крагујевца, стар 28 година, повисок, очију угасито-зелених, у лицу смеђ, носав, састављених обрва.

Како није искључена могућност, да је он извршио још какво крив. дело, то му износимо слику с препоруком свима полиц. властима, да јаве нач. ср. гужанског ако је још где учинио дело.

Анка Јаџић, право је име овој женској, а издаје се и као Анка Јоџић и Милица Беловуковић.

Анка је препреден допов и варалица. До сада је четири пута судски осуђивана! — три пута за крађе и последњи пут за преваре.

Када је видела да јој крађе не иду добро од руке, јер је готово увек ухвати и осуде, она је се бацила на друго поље — преваре—

момак одмах донесе кући флашу киселе воде, сардине, сапуна, литар вина или тако штогод, и да понесе кукур од банке, па се одмах врати и чека пред дотичном кућом. Кад момак дође са порученом стварју и кусуром до 10 динара она му узме и једно и друго, а њега пошље натраг да донесе још какву ситницу, за које време она побегне или га сачека, а каже му да понесе још и 20 динара ситнине, јер госпођи треба повише ситнине за неке исплате, па кад се момак врати она му на кућној капији и то узме и каже му да сачека док му она снесе банке. Момак остане да чека пред кућом или у капији, а она изађе у супротног правцу кроз дворштите. Кад се једноме дечку

досади чекати, он уђе у кућу и затражи наре од зачуђених укућана, који га једва убеле да њихова служавка није никада из куће макар нити што поручивала.

На овај начин извршила је у Београду мају превара, а такође и у Крагујевцу.

Како јој је Београд најповољније место за обављање оваквих послова, она је се пре кратког времена вратила, држећи да је измењено особље београдске полиције веће познати. Чу преварила је се у рачуну. Одмах је примећена и кажњена прогонством у своје место рођења — Ужиче.

Скреће се пажња властима да припазе на њено кретање, а и приватним лицима да је се чувају као ватре. Она обично улази у веће куће као служавка и кад улучи прилику изврши крађу и побегне.

Анка је родом из Ужича, стара 27 година, омалена, смеђа, жутих очију, по лицу рована од богиња, на средини десне јагодице има брадавицу у величини кукурузног зрна.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код Милана Павловића, циганина — данбасја из Слатине, ухватила је власт среза крајинског једног коња млаке доратасте, 5 година старог, без жига и роваша. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима да потраже у својим делокрузима сопственика и о резултату известе начелника среза крајинског с позивом на Бр. 6741.

и ту је већ даље отишла. У овом правцу није много изостала иза Алексе Костића.

Најобичнији начин њених превара је овај: Уђе нагло у какву радњу — обично бакалницу или кафану — и нареди као служавка г. Н. Н. (кога виђенијег човека из комшилука) да